

TISOVSKÝ MESAČNÍK

Číslo 7-8

júl – august 2007

Mestské noviny
občanov Tisovca
a Rimavskej Píly
XVI. ročník

cena 7,-Sk

Spomienkové stretnutie 100. výročia narodenia gen. Júliusa Nosku - 6.6.2007

Anna Čenková - Nosková, dcéra J. Nosku pri otvorení
výstavy (vpravo)

130. výročie založenia Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera - 7.-8.6.2007

Pri hrobe zakladateľa

Na slávnostnom prijatí u primátora

Na koncerte. Účinkoval tiež Detský spevácky zbor
Lykovienky a Miešaný spevácky zbor SKUS P. J.
Šafárika z Nového Sadu. Konferoval Janko Valentík.

XIII. dni mesta - 14.-17.6.2007

Záver Večera tisovských súborov, ktorý nasledoval po
slávnostnom mestskom zastupiteľstve, na ktorom bola
podpísaná dohoda o spolupráci partnerských miest,
udelená cena mesta a ceny primátora mesta.

Otvorenie nadregionálnej výstavy o cestovnom ruchu

Diváci na Festivale Janka Plichtu u Daxnerov

Rimavský koráb na zahatanej Rimave - posledné foto:
P. Kubinský

Viac fotografií Vám prinesieme v nasledujúcom čísle,
alebo si ich môžete pozrieť na webovej stránke mesta.

V uplynulom mesiaci sme absolvovali
viacero podujatí. Vaše reakcie na ne sme
zaradili aj do čísla. Prevažne sa jedná o
subjektívne pohľady s kritickým podtónom. I
môj je subjektívny. Chcem ním poukázať na
to, že miera zodpovednosti za chod mesta je
na každom jednom z nás. Ani nie tak v
rečiach, ale v skutkoch a ochote osobne sa
zapojiť. Reč í bolo, je a bude. Treba činy,
treba riešenia.
Tým, čo svojím pričinením prispeli k
zdamnému priebehu Rozprávkového lesa na
Zbojskách, Storočnice narodenia gen. Júliusa
Nosku, 130 - ke Mužského spevokolu, XIII.
dni mesta a všetkých ostatných podujatí,
ďakujem. Zhodnotnie udalostí prinesieme až
po ich vyhodnotení, teraz aspoň krátka
fotoreportáž.

Štefan Sabó

Leto

Vlní sa poludňajšia páľava
nad klasmi driemajúcich polí.
Materské mlieko zeleň nasáva.
Tlačí sa život prudko zo zeme,
tlačí sa, až to bolí.

Do hôr sa pôjdem schladíť pred žiarom
na známe miesto v chlárku pod stromy.
Pod bukom budem vďačným želiarom.
Len preč von z mesta, z krutej páľavy,
len preč von z tejto pohromy.

Aj spať tam budem na trávinatej hrudi
a prikryjem sa sojcím pierkom.
Ak ma v noci chlad bude budíť,
aj veľkou lesnou pavučinou
a ešte – ozónovou dierkou.

František Bábela

Kultúrne leto 2007

4.-5-7. Jánovský výlet spevokolu
10.7. Film. predstavenie - Piráti Karibiku:
Na konci sveta, kino - 19.00
7.7. Výstúpenie FSK Tisovec na
Podpolianskych slávnostiach v Detve
14.7. Pracovná návšteva premiéra Vlády
SR v Tisovci, výstúpenie humoristu Š.
Hruština - tribúna na Námestí
20.7. Výstúpenie DS Daxner na
Plumlovskom léte 2007
Večerný program FSK - termín sa
dolaďuje

3.8. Výstúpenie skupiny IMT Smile -
dvor SPŠ, cena vstupenky: predpredaj
80,- na mieste: 120,- predpredaj aj v
MKS

5.8. Plážový volejbal - areál ZŠ

7.8. Koncert DH Hradovanka v rámci
sústredenia pred zájazdom do Poľska -
amfiteáter Daxnerovho domu, 18.00
18.8. Vavrincecký jarmok - počas neho
repríza Dedičstva v podaní DS T.
Vansovej Rim. Píla - nádvorie radnice,
10.00

21.8. Filmové predstavenie - Pasca na
žraloka - animovaný, kino - 19.00

25.8. Hradné hry tisovské - námestie,
scénár sa pripravuje

28.8. Filmové predstavenie - Spiderman
III, kino - 19.00

Zmeny programov vyhradené

zasadalo v zasadacej sieni radnice 28. 6. 2007. Schválilo:

HLAVNÉ ÚLOHY a PLÁN ČINNOSTI MESTSKEJ POLÍCIE v Tisovci na 2. polrok 2007;
 - **PLÁN kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky mesta** na 2. polrok 2007;
 - **PLÁN ZASADNUTÍ MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA** v Tisovci na 2. polrok 2007;
 - z rozpočtu mesta sumu 1 500 000.- Sk pre spoločnosť **SLUŽBY MESTA TISOVEC s.r.o.** na zakúpenie motorového vozidla na zber TKO pre mesto Tisovec a okolité obce a mestá, ktorou sumou sa navýši základné imanie spoločnosti;
 - navýšenie základného imania spoločnosti **SLUŽBY MESTA TISOVEC s.r.o.** o sumu 1 500 000.- Sk;
 - rozpočtové opatrenie mesta na rozpočtový rok 2007 v zmysle prílohy k tomuto uzneseniu;
 - otvorenie prevádzky **MASÉRSKY SALÓN** v nebytových priestoroch objektu spoločnosti Služby mesta Tisovec s.r.o. na ul. Francisciho č.s. 818 v Tisovci s nasledovnou prevádzkovou dobou: pondelok – piatok : od 9.00 – 17.00 hod.;
 - otvorenie prevádzky nočného baru **STEPS** v objekte MsKS Tisovec na ulici Jesenského č.s. 835, ktorý bude prevádzkovať spoločnosť

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

GEMER SORT s.r.o. so sídlom Hlavná č.s. 168 Rimavská Baňa s nasledovnými otváracími hodinami:
 štvrtok : od 20.00 – 01.00 hod.
 piatok – sobota : od 20.00 – 05.00 hod.
 Otváracie hodiny pre **KLUB MLADÝCH** :
 štvrtok-piatok-sobota : od 16.00 – 20.00 hod.;
 - predaj mäsa z pojazdnej predajne firmy **OR – LI s.r.o.** Dovalovo 555, Liptovský Hrádok. Predaj bude vykonávaný pravidelne 1x týždenne v stredu od 15.40 hod. do 17.10 hod. na trhovisku;
 - predĺženie **DOHODY** o poskytnutí nebytových priestorov nachádzajúcich sa v MsKS na ulici Jesenského č.s. 835 v Tisovci zo dňa 31.10.2006 dodatkom č. 1 pre : **Jána MUŠUKU** bytom Tisovec ulica Hviezdoslavova č.s. 323. Jedná sa o miestnosť malej klubovne /autoškola/ za účelom náviku hudobnej skupiny **Gypsy junior** na dobu určitú od 1.7.2007 – 31.12.2007. Ostatné články zmluvy ostávajú v pôvodnom znení;
 - vypracovanie geometrického plánu na oddelenie pozemku na stavbu "Rozhľadňa na Trstí";
 - **DODATOK č.1** k nájomnej zmluve v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl.

II. ods.2 nájomnej zmluvy pre: Ing. Ľubomíra **BENDÍKA**, 1 – izbový byt č. 19, doba prenájmu od 1. 7. 2007 – 30. 6. 2009;
 - ukončenie nájomného vzťahu nájmu nájomných bytov v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl. IV. ods.2, písm. a/ dohodou nasledovne: Mgr. **Petra KIŠŠKOVÁ** – 1 izbový byt č. 14 k 31. 7. 2007, Imrich **GONDÁŠ** – 1 izbový byt č. 18 k 30. 6. 2007;
 - **XXIII.** Poradovník na pridelenie voľných bytov v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci pre nasledovného uchádzača: Imrich **GONDÁŠ**, dvojizbový byt č. 17 a zároveň aj jeho pridelenie od 1. 7. 2007, **neschválilo** pridelenie voľného bytu na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci pre **Helenu SNOPOKOVÚ** z dôvodu jej platobnej neschopnosti.
 Vzalo na vedomie:
 - **INFORMÁCIE** zo zasadnutí stálych komisií **MZ** a **Výboru m.č. Rimavská Píla**;
 - **PREHLAD** nájomných zmlúv a zmluvných prevodov majetku mesta za 1. polrok 2007;
 - **ZOZNAM** aktuálnych zmlúv na rok 2006 – 2007 na prenájom priestorov v Základnej škole **Dr.V.Clementisa** v Tisovci;
 - informácie primátora mesta Tisovec.

Glosár mestského parlamentu

V mesiaci nabitom podujatiami si mestský parlament našiel čas okrem slávnostného aj na riadne zasadnutie dňa 28.6. Ešteže program zastupiteľstva mal iba „sladkých“ 18 bodov.
 Z interelácií:
 - je potrebné vykonať deratizáciu mestskej kanalizácie, pretože potkany si v nej urobili svoju veľkovýkrmňu
 - v meste pracuje občianske združenie **Gamabend** zaoberajúce sa problémami rómskeho etnika. Jeho aktivistov treba prizývať na zasadnutia zastupiteľstva alebo príslušných komisií. Na septembrovom zasadnutí, ktoré bude na Rim.Píle, zaradiť do programu rómsku otázku.
 - treba doplniť osvetlenie v okolí **ZŠ** a pri **Rimave** a zaobstaráť kamerový systém na kontrolovanie výrastkov vyžívajúcich sa v ničení spoločného majetku
 - konečne by sa mali dokúpiť smetné koše na autobusovej zastávke, aby to tam nevyzeralo ako na permanentnom jarmoku – mali by sa vyhotoviť vlastné betónové, znova treba čistiť **Rimavu**
 - treba začať naplánované stavebné činnosti – izolácie kultúrneho domu **R. Píla**, natieranie strechy **kulturáku** v Tisovci atď.
 - načim by bolo zakúpiť novú vianočnú výzdobu, na ktorú sa z rozpočtu vyčlenilo 250.000.-
 - schválenie **VZN** o dodržiavaní verejného poriadku by bolo treba vytlačiť a rozosiť pre všetky domácnosti, aby sa nikto nevyhovárал, že ho nepozná – touto formou by sa mali spropagovať aj iné základné dokumenty mesta
 - počas prázdnin by sa mali ešte sfunkčnit ihriská na sídliskách – pri **CSM-ke** opraviť plot, na sídlisku **Stred** osadiť aspoň jeden basketbalový kôš
 - kancelária 1.kontaktu je síce otvorená aj v sobotu, ale nedá sa do nej dovať, lebo nemá priamu linku

- jeden z mála prítomných občanov pochválil mesto za webovú stránku, ktorá umožňuje slobodnú výmenu názorov. K tomu viceprimátor podotkol, že webová stránka mesta je zneužívaná na osočovanie a osobné útoky hraničiace s trestnými činmi, a preto mesto zvažuje nezverejňovať anonymné príspevky. Na jednej strane je pravdou, že veľa ľudí si z mestskej stránky robí súkromné diskusné fórum s poriadne masťnými a štiplavými poznámkami, na druhej strane je mentalita ľudí taká, že ešte stále sa boja podpísať pod svoj názor. Darmo je, 40 rokov špicľovania, udávania a prenasledovania je zakorenených hlboko v našom podvedomí...
 Zo zasadnutí komisií:
 - ekonomická – riešila zakúpila smetiarskeho auta pre Služby mesta a úpravu rozpočtu
 - **ZPOZ** – v júni mal hromadu akcií, na ktorých sa podieľal
 - komisia školstva a mládeže sa zaoberala stravovaním v školskej jedálni a prenájmami telocviční
 - kultúry a športu – zhodnotila dni mesta, s ktorými vyjadřila spokojnosť (až na drobné organizačné nedostatky), zaoberala sa koncepciou rozvoja kultúry a športu, ktorá by mala byť v súlade s koncepciou propagácie mesta, oboznámila sa s programom kultúrneho leta
 - **Výbor m.č. R.Píla** – preberal aktivačné práce v letných mesiacoch (hlavne kosenie burín v obci), Deň **Rim. Píly 1.9.**, na ktorý sa chystá koncert **Tublatanky**, zaoberal sa aj rómskou problematikou a plánom práce na 2.polrok 2007
 - podnikateľská komisia riešila zlepšenie propagácie mesta cez webovú stránku, zriadením informačnej kancelárie v priestoroch knihy, prípravnými prácami na rozhľadni na **Trstí**...
 - komisia verejného poriadku riešila sťažnosti na niektoré predajne a (až príliš) pohostinné zariadenia v meste,

divoké skládky odpadu a možnosť ich kamerovania.

V ďalšom bode sa riešili hlavné úlohy a plán činnosti Mestskej polície. Je chváľhodné, že polícia si dala do úloh takmer všetko, čo jej vyplýva zo zákona a mestsých **VZN**. Otázne je, ako to bude pri troch členoch stíhať...

Zastupiteľstvo schválilo aj plán svojich zasadnutí na 2.polrok. Oproti pôvodnému návrhu sa z októbra na september presunula správa o podaných projektoch mesta a ich aktuálnosti. Žiaľ, niektoré projekty, na ktoré sa vynaložilo hodne peňazí, majú už len historickú hodnotu. Alebo radšej chválabohu?

Zo zaujímavejších bodov zasadnutia vyberám schválenie navýšenia základného imania **Služieb mesta** o 1,5 mil. korún, za ktoré sa kúpi smetiarske auto. Mohlo by to znamenať zlepšenie vývozu **TKO** od nového roku.

Schválená bola aj úprava rozpočtu bývalého Mestského podniku. Prvýkrát sa v ňom objavili aj dividendy zo zisku **Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti** vo výške 586.000.-Sk.

Boli schválené nové prevádzky – masérsky salón v budove býv. Mestského podniku, obnovený **Steps**, v ktorého priestoroch by mal fungovať aj klub mladých. Jeho činnosť by mala prejednať komisia školstva a mládeže so zástupcami mladých ľudí.

Mali by sa rozbehnúť aj prípravné práce na projekte rozhľadne na **Trstí** objednaním geometrického plánu na zameranie pozemku.

Preddovolenkovú náladu nenarušili ani ostatné body, ako prenájmy bytov či informácie primátora o jeho aktivitách v júni. Zdá sa, že živšie bude na zasadnutiach na jeseň, keď sa chystá viacero zaujímavých bodov. Ale o tom potom, ako hovoríme my, **Lováci**.

Prajem vám príjemné dovolenky, veľa slnka, málo úpalov a vodu iba v bazéne, nie vo víne ani v kolene.

Jaroslav Lacko

Bánovo

Bánovo, dolina studená, tá pre nás mnoho znamená. Jej farba býva zelená, v zime do biela zmenená.

Privíta nás tam lesná smrka, potok **Furmanec** radostne žbľnká. Zhon a mesta ruch strieda čistý vzduch.

Krt – tajný správca horských lúk, hrabe sa von – a zrazu – kuk! Pokloní sa mu lúčna žienka, voňavá jamá prvosienka.

Je len jednou z byliniek, ktoré majú schopnosť liečiť. Dar prírody – vzácny liek, ten pomáha ľuďom prežiť.

Pod lesom plazí sa úlisne vretenica. Pod skalou schová sa zľaknutá jašterica.

V **Bánovských** močiारoch dlho a radostne, spev žiab znie v koncertoch večerní slávnostne.

Nad **Čertovou** dolinou, pod zráznou strminou, za starým vývratom, pánu Bohu za chrbtom, v horúcom letnom dni kráľ – macko huňatý, zhlboka odfukuje a v spánku oddychuje.

Večerom, za šera, akási nádhiera okolo preletí a krásne zasvieti.

Svätojánske mušky vznášajú sa nad Bánovom. Ich čarovné lampášiky zažiaria i nad medveďom, keď zide do doliny...

M.M. a I.S.

Tisovec – mesto pod Hradovou

je názov publikácie, ktorá sa mi dostala nedávno do rúk. Milé prevkapienie. Pekné Slabejove zábery zarámované Bábélou poéziou, sú veľmi pôsobivé. Je evidentné, že autor záberov nie je len skúsený a zručný technik – fotograf, ale aj citlivý umelec, zaklínajúci do obrázkov odporované momenty a nálady, ktorými obohacuje citový život tých, ktorí sú vnímaví. Záslužný čin v tejto uponáhľanej, povrchnej a dosť bezohľadnej dobe. Hľadiac na jeho obrázky, to je nevyšedný zážitok. Ocitnete sa vo farebnej záplave hry svetla, tieňov a vôní. Záber Jozeffyho ulice pripomene pozdnú jeseň v časoch dávno minulých. Piatok podvečer. Korzo „na placu“ sa nekoná. Študenti odišli na dva dni domov. Kravy a kozy sa už dávno vrátili z paše. Ulice stíchli. Prestali sa ozývať trlice. Ženské obyvateľstvo riadi. Muži, ktorí vychádzajú manželkám v ústrety, sa odpratali do krčmy, aby im v práci nezavadzali... Budova osvieteneho mestského úradu pripomína zašlú slávu bohatstva a silu mesta Tisovca, keď sa ešte budova menovala „Trachtír“. Najsympatickejší a myslím si, že po každej stránke najpodarenejší je záber „Pred evanjelickým kostolom“. Je to doklad, ako môže citlivé oko umelca vytvoriť pocit mohutnosti a krásy z inak obyčajného pohľadu. Nemal by chýbať nikde, kde sa propaguje Tisovec a Rimavská dolina. Podtitulok na strane 2 by som „vylepšil“ na „Kováčsky cech – spomienka na časy minulé“. Pri starých záberoch, kde autor je neznámy sa mohlo poznamenať – napríklad z „archívu“ J. Hrvola (str. 8) alebo z iného zdroja. Podarený je

snímok lastovičiek sediacich na „notovej osnove“ na str. 51.

Preklad do angličtiny je na úrovni, až na menšie „kozmetické prešľapy“. Str. 35 „Elderly home“, v preklade to je starý alebo obstarožný domov. „Home for the aged“ – domov pre starých – ostarelych, je výstižnejší. Str. 53 bystrina je torrent. To je niečo nepokojné, búrlivé. „Brook“ je skôr pokojne tečúci potok. Str. 23 Studňa bola zrekonštruovaná, tak prečo prekladať, že bola obnovená a nie „reconstructed“ čo je bližšie. Str. 43 jeseň je autumn a nie spring – to je jar. Nepokladám to za nevedomosť, ale za malú nepozornosť, keď napríklad tlačí termín.

Texty Františka Bábela sú poučné. Nezaprie fakt, že je kronikárom mesta Tisovca. Texty Dušana Kojnoka pod obrázkami sú krátke a pritom výstižné. Zdá sa mi však, že celkových pohľadov na Tisovec je neúmerne veľa. Menej by bolo viac. Aspoň mňa to dosť rušilo. Snáď aj preto, že miesto niektorých záberov – aby sa knižka nepredražovala by som zaradil pohľady na hradný múr a perspektívny záber na koľajnice so zubami v strede, pre zubačku. Bez týchto záberov mám pocit, akoby ostalo niečo nedopovedané. To samozrejme neuberá na hodnotu tejto útlej, ale pôsobivej knižky, ktorá by mala byť v každej tisovskej domácnosti.

Pánovi Milanovi Slabejovi gratulujem a som si istý, že tak ako ja myslia aj ostatní čitatelia.

MUDr. Jaroslav Rafaj

Vec verejná

Už je takmer rok po voľbách a Tisovec zažil pompézne Dni mesta. Ľud dostal obrazne povedané chlieb a hry. Aj rímski konzuli to tak robili, politická skúsenosť a história sa opakuje. Kultúra, folklór, ochotnícke divadlo v Tisovci zažíva nebyvalé oživenie a renesanciu, istotne vďaka dobrým podmienkam, čo povznáša Tisovec.

Odvážne vystúpenie tisovského divadelného súboru nám pripomenulo, že máme nad čím rozmýšľať. Vyzdvihnutie výnimočných ľudí a súborov cenou mesta Tisovec a cenou primátora patrí už k tradícii, ale zároveň je zarážajúce, že ocenených bolo málo – akoby sme nemali ľudí, ktorí sa výrazne pricinili o dobré meno Tisovca a stále robia všetko preto, aby Tisovec pozdvihli. Zdvorilým mčianím sme sa preniesli cez 85. výročie futbalu v Tisovci. Natíska sa konštatovanie: je po voľbách, zvykajte si, sľuby na predvolebných zhromaždeniach upadajú do zabudnutia. Stále nám rezonuje rozvoj cestovného ruchu. Počas Dní mesta Tisovec sa nám v kultúrnom dome predstavili organizácie i okolité mestá so svojou ponukou rozvoja turistiky, ale tisovský stánok sme tam nenašli, čiastočne nás zastupovala Hnúšťa a štátne lesy, akoby sme nemali čo ponúknuť, alebo nemáme čo ponúknuť? Máme

aj výnimočnosti, ktoré sme si akosi nevšimli, len upozorňujú na to návštevníci a starší ľudia. Na námestí máme park, treba ho premenovať na niečo iné, lebo sa v ňom nedá parkovať, čiže sadnúť si. Nie je tam žiadna lavička, sú síce nejaké mimo parku, ale na slnku, takže o oddychu ťažko hovoriť, neďaleko je aj pekná studňa a borovice, pod ktorými je príjemný chládok, ale žiadna lavička a potom prečo máme námestie „mŕtve“ bez ľudí.

Jasnú víziu rozvoja tohto regiónu i Tisovca by mala dávať politická strana Smer, ktorá zvíťazila i vo voľbách v Tisovci a s patričnou zodpovednosťou by mala informovať o dianí a rozvoji. To sa nám momentálne stráca, ostáva to na zvolených poslancoch a primátorovi. Čo je možno pohodlné a rozhodnutia zastupiteľstva je možné akceptovať aj ako politiku víťaznej strany. Na oslavách sa síce zjavila i poslankyňa národnej rady, ale okrem pozdravov sme sa nedozvedeli nič. Je to momentálne taký trend, že politici, veľkí i malí už akosi národu nemajú čo povedať. Prekážkou rozvoja sú spory, majetkové, názorové a to je brzda rozvoja a iniciatívy ľudí, pokiaľ sa nedokážu riešiť. Stráca sa záujem, entuziazmus. Keď je to v rodine, to dobre poznáte, preto to

nemôže celkom fungovať ani v meste, regióne. Na júnovom zastupiteľstve bola diskusia o internetovej stránke Tisovca, kde je možné napísať svoj názor, problémom je anonymita, prečo asi? Lebo keď má niekto pripomienku a nie je to anonym, má z toho problémy, tak potom načo sa podpisovať. V susednej dedine – Muránska Lehota, majú originálnu krčmu s názvom: Parlament. Asi vedia prečo jej dali taký názov.

Klesá nám i kvalita pohostinských služieb, štandard si držia iba zariadenia CSM Tisovec, pizzeriia na autobusovej zastávke, Dariján. Bežnou záležitosťou je neutretý stôl, aj s čistotou je problém, domáci si to už veľmi nevšímajú, len návštevníci Tisovca to domácim neobalene pripomenú.

Je tu leto, mnohí sa nás chystajú navštíviť a budú hodnotiť, porovnávať, treba si uvedomiť, že toto všetko je vec VEREJNÁ.

V. P. z T.

Pozn. red.: Autorovi asi unikol plagát dní mesta, na ktorom sa v nedeľu uvádzala aj pripomienka futbalového výročia, taktiež oznamy v mestskom rozhlase pred dňami mesta a neviem či bol prítomný na štadióne vo chvíli, keď sme si toto výročie verejne pripomenuli.

Deň detí

Blížil sa deň detí a spolu s ním aj cesta rozprávkovým lesom na Zbojskách. Ja spolu s mojím mladším bratom sme chceli ísť na rozprávkový les. Rodičia nám kúpili vstupenky a nám neostávalo nič iné ako poslúchať a tešiť sa. Tobiáš sa veľmi tešil a deň čo deň počítal koľkokrát sa ešte naspíme.

Ráno sme sa zobudili, bola sobota – akcia. Počasie bolo trochu smutné, no my vyzbrojení dáždnikmi a náhradnými topánkami sme sa vybrali na vlak. Rozhodli sme sa cestovať vlakom, aby sme všetci mali krajší zážitok. Na trase Tisovec

– Zbojská sa nachádza dlhý a tmavý tunel. Tobiáš cestoval prvýkrát vlakom touto trasou a tešil sa na tunel. Vchádzali sme do tunela a celý vlak sa zahalil do tmy. Vtom začali malé deti výskať... My sme sa šialili, štekli, štípali. Nikto nevedel, kto komu robí zle. Onedlho bola zastávka Bánovo a potom Zbojská. Vystúpili sme. Ku chate sme prišli medzi prvými. Sedeli sme a čakali na začiatok. Stále prichádzalo viac a viac ľudí. Konečne to začalo. Vybrali sme sa cestou ríše rozprávok. Prvá disciplína bola skákanie na lopte. Ježibaby hľadali medzi deťmi Janka a Marienku. Pri vodníkovi sme museli chytať ryby. Maliarom sme pomohli vymaľovať

obrazy. Kráľ hudby očaril môj brat Tobiáš, ktorý mu zaspieval krásnu pesničku. Ďalej sme pomohli trpaslíkom nájsť poklad. O chvíľu pozdĺž nás prepadli zbojníci a museli sme sa zo zajatia vykúpiť piesňou. Cestou sme stretli tri prasiatka, ktoré si pre nás pripravili prekážkovú dráhu. Pri konci sme Maťkovi a Kubkovi pomohli nájsť zatúlané ovečky. Mne sa najviac páčilo zlaňovanie nad priepasťou. I keď nám počasie neprialo, všetci sme sa bavili. Domov sme sa vracali opäť vlakom. Len čo sme prišli, Tobiáš sa spýtal, kedy zase pôjdeme na rozprávkový les. Najkrajší zážitok som mal nielen ja a môj brat, ale aj ostatné deti. Kristián Struhár, 5.B

Počítač

Počítače nové stroje sú, veľa originálnej zábavy priniesú. Internet je super vec, ak si veľký zvedavec.

Veľa múdrych, dobrých rád, na pocke nájde sa ďalší kamarát. Je tu však i veľa nebezpečných stránok, ak dostaneš vírus, ukradnú ti spánok.

Keď ho ale využívaš rozumne, veľa vedomostí do tvojho rozumu pribudne.

Kristína Bysterská, 7.A
(2.miesto Hrebendova kapsa)

Kalendár výročí osobností Tisovca a Rimavskej Píly

Júl

Jana (Žaneta) Viestová, rod. Grnáčová

Narodila sa 1.7.1862 v Jelšave. Po skončení ľudovej školy žila u sestry v Tisovci, po vydaji v roku 1879 v Revúcej. Popri vedení domácnosti pracovala v rodinnom obchode. V roku 1905 sa s rodinou presťahovala do Budapešti a po vzniku Československej republiky v roku 1919 do Bratislavy.

V Tisovci získala národné povedomie. Tu vystupovala ako ochotnícka divadelná herečka. Jej domácnosť v Revúcej bola miestnym centrom národného života a sídlom slovenského čitateľského spolku. Po presťahovaní sa do Budapešti sa v byte Viestovcov schádzali slovenskí národovci a študenti. Patrila k zakladateľkám a aktívnym členkám Živeny. Zomrela 30.8.1919 v Bratislave.

Ján Gallo

Narodil sa 3.7.1922 v Chyžnom. Do ľudovej školy chodil vo svojom rodisku. V rokoch 1933-1937 navštevoval meštiansku školu v Revúcej a v rokoch 1938-1942 učiteľský ústav v Spišskej Kapitule. Vysokoškolské štúdiá absolvoval popri zamestnaní v rokoch 1953-1958 na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave a štúdium pedagogiky ukončil na Filozofickej fakulte UK v Bratislave v roku 1964. Ako pedagóg pôsobil v rokoch 1942-1953 v ľudovej škole v Kokave nad Rimavicou, kde bol zároveň odborným učiteľom meštianskej školy a strednej školy, kde bol krátky čas aj riaditeľom a v rokoch 1953-1958 na Pedagogickej škole pre vzdelanie učiteľiek materských škôl v Tisovci. V rokoch 1958-1972 pôsobil na Jedenástočnej, neskôr Dvanásťročnej škole v Poltári a napokon v Revúcej. V roku 1972 odišiel na Filozofickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove, kde pôsobil až do odchodu do dôchodku v roku 1988.

V Revúcej sa pričínil o založenie Pamätnej izby Prvého slovenského gymnázia. Zozbieral mnoho cenných archívnych materiálov. Je autorom mnohých odborných štúdií a článkov, i niekoľkých monografií, napríklad: *Revúcke gymnázium 1862-1874*, *Dejiny stredných škôl v Gemeri do polovice 19. storočia*, *Muránska Zdychava, Chyžné*.

Miloslav Takáč

Narodil sa 4.7.1907 v Tisovci. Ľudovú školu navštevoval v rodisku v rokoch 1913-1918. V rokoch 1918-1919 chodil do meštianskej školy v Rimavskej Sobote, v rokoch 1919-1920 sa vrátil do meštianskej školy v Tisovci a v rokoch 1929-1926 študoval na reálnom gymnáziu v Lučenci. V roku 1926 začal študovať na Lekárskej fakulte Univerzity Jana Evangelistu Purkyně v Brne, ale štúdium nedokončil a prešiel na Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde štúdium ukončil v roku 1931. V rokoch 1931-1932 pracoval ako advokátsky koncipient v Rimavskej Sobote, v rokoch 1932-1935 bol úradníkom Krajského súdu v Trenčíne a v Novom Meste nad Váhom, v rokoch 1935-1938 bol sudcom Krajského súdu a Štátneho zastupiteľstva v Banskej Bystrici, Nitre a Ružomberku. V rokoch 1938-1939 bol politickým a tlačovým referentom Ministerstva spravodlivosti v Prahe, v rokoch 1939-1944 bol legislatívnym referentom Ministerstva pravosúdia. Od roku 1944 prednášal na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave a zároveň bol od roku 1945 podpredsedom a neskôr predsedom najvyššieho kontrolného dvora.

Už počas štúdií bol funkcionárom študentského hnutia. Po rozpade republiky bol príslušníkom ilegálneho protifašistického hnutia, zúčastnil sa na prípravách Slovenského národného povstania. Po oslobodení sa venoval organizácii advokácie a pravosúdia, zameral sa na problematiku trestného práva. Po roku 1945 bol aj funkcionárom poľovníckeho hnutia na Slovensku, po roku 1948 bol predsedom komisie pre poľovnícku terminológiu. Bol autorom právnických monografií, prispieval do Robotníckych novín, Mladého Slovenska a právnickými štúdiami do Právnického obzoru. Zomrel 6.11.1968 v Bratislave.

Pavol Koniar

50. výročie úmrtia zoológa

Narodil sa 16.3.1920 v Klenovci. V rokoch 1926-1932 chodil do ľudovej školy vo svojom rodisku. V rokoch 1932-1938 študoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote a po jeho zrušení v rokoch 1938-1940 na gymnáziu v Tisovci. Po maturite začal pracovať na Ministerstve pravosúdia a súčasne začal externe študovať na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Po ročnom štúdiu práva v rokoch 1941-1944 študoval biológiu na Prírodovedeckej fakulte v Bratislave. Po štúdiu od 19.2.1945 do septembra 1945 bol profesorom

na gymnáziu v Tisovci. Potom bol pracovníkom Zoologického ústavu a od roku 1952 vedúcim Katedry zoológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave.

Vo svojej vedeckej práci sa zameral na štúdium vývinov rašelinísk a machov. Dostal sa tiež k teórii a histórii prírodných vied na Slovensku. Prednášal všeobecnú zoológiu a zoológiu bezstavovcov, pracoval v komisii pre slovenské zoologické názvoslovie. Pripravil vysokoškolské učebné texty *Všeobecná zoológia 2* (1952). Bol tajomníkom Slovenskej prírodovednej spoločnosti. Zomrel 24.7.1957 v Bratislave.

August

Eugen Morvay

Narodil sa 1.8.1902 v Tisovci. Študoval na Umeleckej akadémii v Jeruzaleme a na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Bol učiteľom kreslenia na stredných školách na Slovensku a od roku 1940 riaditeľom gymnázia v Mukačeve.

Maľoval realistické krajiny, portréty, figurálne kompozície. V grafike sa venoval linorytu a vydal knižne cyklus 20 pôvodných tlačí. Zaoberal sa i bábkarstvom, bol autorom hier i tvorcom bábok. Počas 2. svetovej vojny bol rasovo perzekvovaný. Zomrel 7.5.1945 v Prahe.

Alexander Čunderlík

Narodil sa 5.8.1917 v Tisovci. Základné vzdelanie získal vo svojom rodisku. V roku 1929 začal študovať na gymnáziu v Rimavskej Sobote, kde v roku 1938 úspešne maturoval. Už počas stredoškolských štúdií sa aktívne podieľal na organizovaní ochotníckeho divadla v Tisovci. Filozofickú fakultu UK v Bratislave absolvoval v roku 1946. V rokoch 1946-1976 bol učiteľom na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Bratislave. Je autorom knihy *Stretnutie s Bratislavou* (Bratislava 1975), spoluautorom diela *Dejiny Bratislavy* (Bratislava 1978) i autorom viacerých skriptov pre prácu vlastivedných pracovníkov a turistických sprievodcov. Svoje populárno-náučné články publikoval v mnohých novinách a časopisoch. Z oblasti dejín Tisovca spracoval dejiny robotníckej dychovej hudby a divadlo po roku 1918.

Karol Kyčka

Narodil sa v roku 1854 asi v Kokave nad Rimavicou. V rokoch 1869-1872 študoval na prvom slovenskom gymnáziu v Revúcej a v rokoch 1871-1872 zároveň aj na Učiteľskom semenisku (ústave) v Revúcej. Počas štúdií v Revúcej patril k študentom, ktorí vyvíjali divadelné aktivity. Ako učiteľ pôsobil v Tisovci, kde organizoval kultúrny a spoločenský život a venoval sa ochotníckemu divadlu. Spolupracoval s národovcami Samom Daxnerom, Jánom Bráhdňanom, Ivanom a Jánom Daxnerom a Samom Kuchtom najmä pri organizovaní a účinkovaní spevokolu. Pre nacvičovanie spevokolu poskytol priestor vo vlastnom byte. Od roku 1878 bol tiež knihovníkom tisovskej knižnice až do roku 1880, kedy knižnica prešla pod správu čitateľského spolku. Zomrel 6.8.1902 v Tisovci.

Marián Lapšanský

Narodil sa 21.8.1947 v Tisovci. Prvé základy vzdelania, aj hudobného získal vo svojom rodisku. Už ako žiak hrával v amatérskom sláčikovom orchestri pri Švemových železniarňach v Tisovci. Štúdium klavírnej hry absolvoval v roku 1968 na konzervatóriu v Bratislave a v roku 1973 na Akadémii múzických umení v Prahe. Svoje interpretačné umenie si prehĺbil postgraduálnym štúdiom na Čajkovského konzervatóriu v Moskve. Od roku 1974 bol sólistom Štátnej filharmónie v Košiciach, neskôr pôsobil ako klavírny virtuóz Slovenskej filharmónie v Bratislave. Marián Lapšanský má naštudovaný široký register diel, interpretuje široký klavírny repertoár (J.S.Bach, L.v.Beethoven, F. Schubert, R. Schuman, F. Chopin, J. Brahms, S. Rachmaninov, J. Cikker, A. Očenáš a iní). Realizujú je najmä v interpretácii diel W.A.Mozarta. Realizoval náhravky v rozhlasе, televízii a na gramofónové platne. Účinkoval na koncertoch doma i v zahraničí a získal mnoho ocenení.

Jozef Čeník

Narodil sa 8.8.1922 v Tisovci. Gymnázium absolvoval v rodisku, kde v roku 1941 aj maturoval. V roku 1947 ukončil SVŠT v Bratislave, odbor stavebný. Špecializoval sa na pozemné stavby. V rokoch 1947-1951 bol odborným asistentom SVŠT – odbor architektúry. V ateliéri prof. Emila Belluša spolupracoval na projektovaní diel: Pavilón teoretických ústavov SVŠT Bratislava, Hotel DEVÍN Bratislava, Nová radnica Bratislava, Slovenské magnetitové závody Banská Belá. V rokoch 1951-1983 pracoval v Hydroprojekte Bratislava. Hneď po vzniku projektovej organizácie vytváral stredisko architektúry, ktorého sa stal vedúcim

projektantom a vychoval celý rad výkonných projektantov – architektov. Vytváral architektonickú koncepciu vodných diel na Váhu. Pracoval na architektúre čerpacích staníc a objektov vodohospodárskych staníc. V rámci technického rozvoja sa venoval typizácii a racionalizácii v poverenom staviteľstve. Vytváral koncepciu architektonického riešenia vodného diela Gabčíkovo a spracovával urbanistické štúdiá v súvislosti s týmto vodným dielom. Náplňou jeho práce bola koncepcia a koordinácia prác na BIOPROJEKTE pre sústavu vodného diela Gabčíkovo. Zomrel 5.1.2002 v Bratislave.

Ján Štefánik

Narodil sa 23.2.1901 v Brezovej pod Bradlom, okr. Senica. V rokoch 1906-1909 navštevoval ľudovú školu v rodisku a v roku 1910 v Hurbanove. Meštiansku školu navštevoval v rokoch 1911-1915 v Šamoríne a v Modre. V rokoch 1915-1918 študoval na učiteľskom ústave v Soprone a v roku 1919 maturoval v Modre. Bol učiteľom v Brezovej pod Bradlom, vo Vrútkach, v Nových Zámkoch, v Martine a v rokoch 1930-1935 bol riaditeľom meštianskej školy v Tisovci. Neskôr bol školským inšpektorom v Bytči a v Spišskej Novej Vsi. Od roku 1940 pracoval v Matici slovenskej v Martine. V roku 1944 sa stal zakladateľom a veliteľom Zboru osvetových dôstojníkov československej armády na Slovensku, pracoval v Slobodnom slovenskom vysielacom. Po ústupe Slovenského národného povstania do hôr žil ilegálne v Tisovci. Tu krátky čas redigoval miestny časopis Tisovské zvesti.

V rokoch 1945-1954 bol tajomníkom Matice slovenskej pre výstavbu a organizáciu členskej základne, v rokoch 1954-1962 bol vedúcim Bibliografického odboru Matice slovenskej a od roku 1962 bol na dôchodku a žil v Martine.

V medzivojnovom období patril k znalcom literárnej tvorby pre deti a mládež, v článkoch, recenziách a štúdiách uverejňovaných v rôznych časopisoch, komentoval všetky významnejšie diela pôvodnej produkcie. Sám sa knižne prezentoval v roku 1932 *Súpisom slovenskej literatúry pre mládež*, ktorý dokončil v Tisovci a v ktorom podal zoznam pôvodnej literatúry za roky 1918-1932 spolu s anotáciami. Neskôr zostavil niekoľko praktických katalógov pre knižnice, obsahujúce literatúru pre deti a mládež po roku 1945. V roku 1975 vydal *Bibliografiu slovenských ľudových rozprávok*, v ktorej ako prvý na Slovensku zosumarizoval slovenskú rozprávkovú tvorbu – v origináli aj v prekladoch – od roku 1845 až po rok 1974. Prekladal z ruštiny, nemčiny, češtiny a maďarčiny. Ako stúpenec reformovaného školstva a pedagogického hnutia uverejňoval články v časopisoch Naša škola, Národná škola slovenská, Uhor, Pedagogický zborník, Zlatý máj, Náš národ a v iných. Zomrel 18.8.1987 v Turčianskych Tepliciach, okr. Martin. Pochovaný je v Bratislave.

Mária Daxnerová, rod. Rosiarová

Matka Samuela Daxnera

Narodila sa 18.8.1822 v Tisovci. Venovala sa osvetovej práci, zdôrazňovala potrebu vzdelávania slovenských žien, propagovala slovenskú tlač a spisbu, bojovala proti opilstvu. Neúnavne podporovala Prvé slovenské gymnázium v Revúcej. Po jeho násilnom zatvorení materiálne napomáhala k prežitiu jeho profesorom.

V literárnej tvorbe ju ovplyvnila najmä Božena

Němcová, s ktorou udržiavala písomné i osobné styky.

Mravoučné poviedky a osvetové články publikovala

v časopisoch Dennica, Slovenský domový kalendár,

Slovenské listy, Obzor, Priateľ dietok. Zomrela

31.5.1901 v Tisovci.

Ľudovít Augustín Gál

Narodil sa 30.8.1822 v Ratkovej. Od roku 1831 študoval na kalvínskom gymnáziu v Miskolci, potom vo Veľkej, na dvojročnej gramatickej škole v Levoči, syntax a rétoriku v Rožňave, na evanjelickom lýceu v Bratislave a v roku 1844 na protest proti zosadeniu Ľ. Štúra z katedry odišiel s ostatnými študentmi do Levoče. Štúdiá dokončil na univerzite v Halle. Bol súkromným vychovávateľom v rodine Vajdovcov v Rimavských Janovciach, kaplánom v Ratkovej a od roku 1849 bol učiteľom v Tisovci. V roku 1856 prešiel za farára do Muránskej Dlhej Lúky. Bol spoluzakladateľom revúckeho gymnázia i Matice slovenskej, prispieval do Pešťbudinských vedomostí. Zbieral a upravoval slovenské ľudové rozprávky, napr.: *Mahuliena zlatá panna alebo Slncová panička*, *Vlkolak*, *Pani mačička*, *Kozičky a iné*. Zomrel 5.2.1894 v Muránskej Dlhej Lúke.

Miroslava Kojnoková

ZUŠOVINKY PLUS!

Odovzdaním vysvedčení našim žiakom sme ukončili ďalší, myslím si že pre základnú umeleckú školu úspešný, školský rok. Som Vám však dlžný ešte informácie z júna. Tu sú.

Čo sme absolvovali?

Po krásnom májovom koncerte sedemdesiatročnej šarmantnej školy sme si trochu vydýchli, no nie však naddho. 5. júna sme spoločne s našimi absolventmi absolvovali záverečné skúšky z hudobnej náuky, dejín výtvarného umenia a hlavného predmetu hudobného odboru – klavír, gitara. Všetko bolo super. Žiaci dokázali, že sedem rokov strávených v škole nebolo zbytočných. Túto pravdu mohli všetci jedenásti absolventi dokázať 6. júna na svojom absolventskom koncerte. Bol to neopakovateľný zážitok pre nás a všetkých zúčastnených.

Naše účinkovanie pokračovalo Dňami mesta Tisovec, konkrétne slávnostným zastupiteľstvom a to 14. júna, kde naša škola dostala Cenu

primátora mesta Ing. Petra Mináča za významný prínos v oblasti kultúrneho života mesta Tisovec a výchovy detí k umeniu. Ako jubilanta nás zastupoval Richard Maliniak (klavír), Mgr. Oksana Sčúrová (spev) a Zuzana Dúdorová (klavírny sprievod).

20. júna sa uskutočnila klasifikačná porada, na ktorej sa hodnotili polročné aktivity žiakov i pedagógov. Výsledky sa preniesli na vysvedčenia a ti sme priebežne odovzdávali počas posledného týždňa.

24. júna sme privítali v Tisovci akordeónových majstrov z celého Slovenska, ktorí účinkovali v prehliadke súborov pod názvom Akordeónová paráda. Bližšie informácie nájdete v príspevku našej odborníčky na akordeóny, Mgr. Ľubice Sabovej.

Čo nás čaká?

Najbližšie nás čaká dovolenkové obdobie a celkový relax po hektickom roku. A ja si myslím

že, zaslužené! Školský rok sa začne v auguste prvým pracovným stretnutím.

Povinnosti

Prosím všetkých rodičov, **opozdilcov**, aby nezabudli na podlžnosti: **školné za druhý polrok, rodičovský príspevok vo výške 250 Sk za druhý polrok a príspevok 100 Sk.- na 70. výročie školy. Ďakujem za pochopenie!**

Coda:

Ďakujem všetkým našim čitateľom za chvíle strávené nad našimi zušovinkami a tešíme sa na stretnutie v novom školskom roku 2007/2008. Prajem všetkým priaznivcom umenia príjemnú dovolenku, čistú myseľ a pokiaľ sa dá, každý deň začínajte s hudbou!. Dovidenia v septembri! Kontakt: zustisovec@azet.sk, tel. číslo 047/54 93 272, Po - Pi v čase od 9.30 – 17.00 (obmedzené v čase dovoleniek).

Mgr. Milan Matucha

Z činnosti primátora mesta v júni 2007

- 1.6. Tlačová konferencia so zástupcami médií k XIII. DŇOM MESTA TISOVEC v Banskej Bystrici
- 2.6. „Prechádzka ríšou rozprávok“ pri príležitosti Medzinárodného dňa detí v lokalite Zbojská (organizátori Mikroregión Muránska planina - mesto Tisovec, obec Pohronská Polhara a Michalová v spolupráci s firmou Cestné a stavebné mechanizmy a.s. Tisovec).
- 5.6. Zasadnutie Mikroregiónu Muránska planina na Michalovej (príprava návrhu mikrograntového podporného systému)
- 6.6. Spomienkové stretnutie k 100. výročiu narodenia generála Júliusa Nosku
- 7.6. Slávnostné prijatie mužského spevokolu pri príležitosti 130. výročia vzniku Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera v Obradnej

sieni Mestského úradu v Tisovci

- 8.6. Slávnostný koncert Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera a ich hosťa SKUS P. J. Šafárika z Nového Sadu v Daxnerovom dome
- 10.-17.6. Zabezpečenie akcií počas XIII. DNÍ MESTA
- Prijatie zahraničných hostí z partnerských miest a obcí
- Prijatie predstaviteľov žúp z Maďarskej republiky, Košického samosprávneho kraja a Banskobystrického samosprávneho kraja
- Nadregionálna výstava o cestovnom ruchu
- Kultúrne a športové aktivity
- 18.6. Rokovanie so zástupcami Železníc SR o nájmeh objektov pre mesto Tisovec
- 19.6. Rokovanie so zástupcami Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja (návrhy riešení problematiky okresu Rimavská Sobota) v Banskej Bystrici
- 21.6. Zasadnutie Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja v Banskej Bystrici

22.-23.6.

- Účasť na Futbalovom turnaji v Ludgeřoviciach (ČR)
- 25.6. Regionálna konferencia k výmene skúseností pri využívaní štrukturálnych fondov na Krajskom úrade v Banskej Bystrici
- 28.6. - Ukončenie školského roka v Materskej škole na Rimavskej Pile
- Zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Tisovci
- 29.6. Prijatie žiakov 9. ročníkov Základnej školy Dr. Vladimíra Clementisa pri príležitosti ukončenia školského roka a dochádzky v základnej škole v Obradnej sieni Mestského úradu v Tisovci
- V priebehu mesiaca jún 2007 som prijal v obradnej sieni mestského úradu
- predstaviteľov ZPOZ okresu Martin
- študentov pri príležitosti ich pomaturitného stretnutia
- žiakov základnej školy pri príležitosti stretnutia po 45. rokoch

DOZVUKY

Múzeum SNP v Banskej Bystrici pri príležitosti nedožitých 100-tých narodenín generála Júliusa Nosku usporiadalo v Tisovci spomienkovú

slávnosť na túto – mohlo by sa povedať – dnes už historickú osobnosť slovenských dejín. Generál Nosko bol jedným z troch najvyšších veliteľov SNP. Generál Viest, generál Golian, s ktorým generál Nosko pripravil bojový plán povstania, boli dušou SNP. Pôsobil ako náčelník štábu povstaleckých vojsk a nielen ako jeden z organizátorov SNP, ktorých bolo na Slovensku veľa. Do tejto pozície ho zdegradovala tabuľka na rodnom dome, na čo poukazovali niektorí mimotisoveckí účastníci oslavy spomínajúc, že generálovi Ferienčíkovi, účastníkovi SNP, stavajú pomník v Čiernom Balogu a Tisovec sa uspokojí

(aby sa nepovedalo) s tabuľkou za stĺpom pre svojho generála. Na oslave sa ukázalo, že našu mládež história nezaujímá. Tretina prítomných, zrejme nakomandovaných študentov, sa po trápnej „nonverbálnej komunikácii“ zdvihla v polovici programu a slávnosť opustila. Vyprázdnená časť sály pôsobila trápne. Oveľa lepšie nebola na tom ani ďalšia tretina Tisovčanov, ktorí sa pomaly nebadane ponáhľali domov na obed. Bez straty ostala len posledná tretina – hostia, hlavne z Banskej Bystrice.

Ako zaujímavosť uvádzam, že generálov brat Cyro nedovolil umiestniť na dome pamätnú tabuľku. Keď po jeho smrti sa dlhšiu dobu v tomto smere nič nedialo, poslal som prípis na mestský dom. Ponúkol som, aby na dom, ktorý som už vlastnil, tabuľku pripevnili. Keďže Cyrov postoj sa bral ako problém medzi bratmi, na vysvetlenie mi Cyro oznámil, že keď bol generál v nemilosti, ani Tisovec ako taký, ani v tom čase vplyvný Tisovčan, ktorí mohli pomôcť, „sa obrátili k nemu chrbtom a potom chceli pokrytecky vešať na dom tabuľku“.

Na záver si myslím, že Tisovec by sa nemal vzdať miesta v novodobej histórii Slovenska aj tým, že by takú osobnosť, ako je generál Nosko, pomohol svojou netečnosťou vyšachovať z našej pamäti a

dejín. Som presvedčený, že spomínaná tabuľa by sa mala presťahovať do tisoveckého múzea ako pripomienka našej malosti. Nahradiť by ju mala dôstojná tabuľa. Dnes, keď má mesto prebytok 4,5 milióna v rozpočte, bolo by hanbou tak nespraviť. Postaviť pomník svojmu rodákovi, ako to robia v Čiernom Balogu, to bolo v Tisovci aktuálne tak pred sto rokmi, keď Tisovčania boli slovenskí vlastenci. Myslím si však, že pomenovať odbočku z Muránskej ulice smerom na Losinec (alebo inej ulice) menom generála Nosku k príležitosti povstania v auguste, by nebolo prehnané.

MUDr. Jaroslav Rafaj

Pozn. red.: myslíme si, že napriek týmto kritickým postrehom autora je chvályhodné, že podujatie sa uskutočnilo práve v rodisku tejto významnej osobnosti, prekročilo rámec Tisovca a my sme sa poučili tak, ako už viackrát, že podobné podujatia (myslíme seminár) musia mať svoje limity, aby zaujali, oslovili a mali zmysel. Autorovi tiež odporúčame obrátiť sa na príslušnú komisiu MsZ, ktorá prejedná jeho návrhy.

Pre úplnú informovanosť čitateľov TM: organizátorom podujatia 6.6. 2007 bolo Múzeum SNP B. Bystrica, Vojenský historický ústav Bratislava, SZPB a Mesto Tisovec pod záštitou predsedu BBSK za účasti Armády SR.

Šíril okolo seba harmóniu. Vnímal som ho ako človeka prirodzene udržiavajúceho kontinuitu s dobou a prostredím, ktoré nevyznávali chaos, prepíatiu strážnosť, triednu nenávisť, prispôbovanie sa v záujme výhod a zisku. Cititeľ pokoja a harmónie bol vnímavým pozorovateľom a hodnotiteľom spoločenského i životného virvaru a neraz poučeným a zdržanlivým skeptikom. Jeho duchovno nebolo plápolajúcou zástavou – svoju duchovnú krajinu mal v sebe pevne zakotvenú a jej plody podliehali nenáhlivému výberu, pri ktorom cit zrástal s intelektom.

Debutoval sotva dvadsaťročný roku 1944 zbierkou Stromoradie ticha, ale nestal sa básnikom mnohovravným. Akoby si počas svojho celého vyše šesťdesiatročného básnického života bol pripamätával závažné verše Ivana Krasku: „Blahoslavení sú, ktorí hovorili / a nepovedali viac, než mohli povedať v dňoch sviatočných.“ Už na samom začiatku cítil, že „básnici utierajú nešťastníkom slzy / Tak ako vlastným bratom“, že „je dlhá táto cesta smutná / od duše ku duši“ a jeho Báseň o pomínutelnosti sa končí strofou: „Zvíjaj sa vesmír toč sa toč sa len / raz pomínieš sa príde veľká zmena / oheň ťa spáli vezme povodeň / a všetko všetko padne na kolena / rozleje sa jak kalich vína / i život môj – tá pustatina.“ Básnik nehonosiaci sa silnými gestami a manifestáciami viery je vo svojom vnútri pevný a nebojácný. On vie, on chce, on túži, ale nerobí si lacné ilúzie. Jeho duša vie o večnosti a nezhrda sa pred ňou, ona do nej patrí. „Môžu zničiť všetko, / rod i majetok, / vziať česť, hrdlo, dom, / náš poklad nie je v tom: / nebesá nám zostanú.“

Tak znie záver textu Lutherovej piesne Hrad prepevný, evanjelickej hymny, ktorú Milan Kraus poslovenčil pre nový Evanjelický spevník.

Zanechal osem skôr útlých zbierok, z toho štyri vyšli prakticky v poslednom decénií dvadsiateho storočia. Predtým mal dve, zhodou okolností až štrnásťročné obdobia, v ktorých sa celkom odmlčal (1955-1969) a 1974 – 1988). „Dobre zvažuje, čo patrí do básne,“ napísal o ňom Miloš Tomčík. Zdenko Kasáč ho nazval „lyrikom vnútornej sily“ a podľa charakteristiky Ivana Plintoviča v doslove ku Krausovým súborným zbierkam z roku 1984 „nepochybne spojuje

Za Milanom Krausom (20.8.1924-8.8.2006)

poéziu kraskovského a lukáčovského pokolenia s poéziou M. Rúfusa a V. Turčányho“.

Jeho letora a osobnostné uspošobenie ho viedli k tomu, že sa ozval, keď mal na to, keď sa pomaly nazbieralo na knižnú výpoveď. Nestál v popredí poetickej scény. Jeho poučená skepsa nepohrdala citom a náladou, nerobila si však nárok na programové zásluhy. Jeho verš sa časom zostručňoval a zhutňoval. Pomenúval, tesal a kresal z trvanlivého materiálu. Chvilke vonkajšieho videnia a vnútorného osvietenia sa slovesne fixujú a ani po desaťročiach veľmi nezvetrali. Nevtieral sa do priazne mladých ani starých, mocných ani ostrčených. Jeho báseň je výpoveď, ktorá sa neodvoláva, ale trvá. Vesmír básnika, ktorý nás opustil, má svoje hranice a ohrady. On sa za ne nehanbí, občas ich zdôrazní, lebo neprišiel na svet preto, aby sa nadrapoval nad svoje rozmery a proporcie.

V posledných rokoch sa Milan Kraus sústredenejšou i občasnou časopiseckou tvorivosťou bránil neúprosnému času. V zbierke Ťažkosplavné more z roku 1988 syntetizoval dlhoročné tvorivé spôsoby a úsilia. Označenie „básne v próze“ jednoznačne nevystihovalo tento druh tvorby. Milan Pišút charakterizoval ich už aj skoršie vydanú časť tak, že „majú lyrické gesto, aforistický nápad, smerovanie k úvahe o človeku a ľudskej situácii“. Sugestívnosť nápadu, ktorý ináč nemusí byť zvlášť exkluzívny, sa spája s hľadaním zmyslu s hlbavým a artistickým ozvláštnením – ozmyslením chvíle, javu, ľudského vzťahu. Meditácia využívajúca i postupy prúdu vedomia ťaží z rozsiahleho neviditeľného, ale odvoditeľného sveta; do hry v krajine konkrétna, v krajine ducha, srdca či myšlienky vstupujú symboly a básnik – tvorca je vždy akoby v tom a zároveň nad tým. Smútok i súcit, láska i krajina, bolesť i vidina. Civilná všednosť i náhle vzplanutie pokory pred Bohom, ktorý svojim milosrdenstvom prikrýva „ako plášťom nahotu našej bezmocnosti“.

Pri odchode takej osobnosti, akou bol Milan

Kraus, by sme si mali poctivo uvedomovať, že ľudia jeho typu čím ďalej, tým väčšmi chýbajú tejto spoločnosti. Citlivo vnímal intenzívnosť chvíle i pohyb vekov.. A má tiež nespochybniteľnú osobnú zásluhu o rozvoj, vydávanie a kultivovanie slovenskej literatúry. Jeho vyše tridsať rokov strávených za redaktorským stolom Slovenského spisovateľa sa mnohými spôsobmi a detailmi prejavilo na konečnej podobe najmä knížiek poézie.

Nedá sa zabudnúť na jeho pohyby, gestá i nenáhlivé slová, na vládny mäkký hlas, ktorý nemal ambície víťaziť v hlasných dialógoch a škriepkach, ale vždy po ňom zostali čisté zrná slov a myšlienok. Kiežby jeho pamiatka a jeho verše utkvievali vo vedomí tých, čo vedia počuť a cítiť tvorivú bytosť aj cez desaťročia, ktorí sa neriadia oficiálnymi osnovami a deleniami a pre ktorých okiadané často okadených stáva sa aj dymom dráždiacim oči a sliznice.

Ján Beňo

Pod'akovanie

14.júna 2007 na nádvorí MsÚ v Tisovci sa odhaľovala pamätná tabuľa Milana Krausa. Mesto si uctilo pamiatku rodáka aj cenou primátora mesta in memoriam v roku 2007. Ďakujem všetkým, ktorí sa o to pričinili i všetkým tým, ktorí prišli vdať hold.

PhDr. Cyril Kraus DrSc.

Dňa 23. júna 2007 sa na Národnom cintoríne v Martine konal pietny akt uloženia urny **Milana Krausa**, básnika, editora, prekladateľa, ev.a.v. farára s nasledovným programom:

1. Kto za pravdu horí (spievala G. Koppalová)
2. Úvodný príhovor o umeleckej tvorbe (J. Beňovský)
3. K. Kraus: Tisíce svetov (recitovala E. Kalnická)
4. Pietna rozlúčka so zosnulým (emiretný senior ev.e.v. M. Blaho s piesňou Zostaň so mnou, Pane milý)
5. Uloženie urny do urnovej schránky báseň M. Krausa: Šťastný (Silencia a E. Kalnická)
6. Pozdravy – príbuzní a známi z rodiska a pôsobísk
7. Bože čoś ráčil... (spievala G. Koppalová)
8. Pod'akovanie – zástupca rodiny

Návraty k historickým školským koreňom v Tisovci

V sobotu, 2.júna si niektorí občania Tisovca asi všimli, že pri EGT a v strede mesta sa pohybovali staršie dámy a páni, už skoro osemdesiatnici. Boli to účastníci stretnutia, ktorí si prišli pripomenúť 60. výročie svojich maturít na Štátnom gymnázii v Tisovci. Toto stretnutie síce nebolo prvé, lebo po 50. výročí sme sa stretli viackrát. (Vďaka našim spolužiakom, manželom Babelovcom, ktorí ich organizovali.) Chceli sme si tak vynahradiť dlhé obdobie, keď naše gymnázium prestalo existovať a školská budova najskôr zmenila svoju pôvodnú funkciu a potom pustla, chradla a hrozil jej zánik. Potom akoby sa stal záraz – budova akoby vstala z popola, stala sa ešte väčšou a krajšou ako bola v prvej a na začiatku druhej polovice 20. stor. **Vďaka všetkým, ktorí sa o to zaslúžili.**

Nebolo to však ľahké, lebo sám som bol pritom, keď sme presviedčali zainteresované inštitúcie v Bratislave,

že Tisovčania dokážu zorganizovať jej obnovenie – ale veľmi nám neverili.

Tisovčania to dokázali. Naša trieda sa mohla stretnúť pri 50. výročí našich maturít už v našej obnovej a vynovenej budove gymnázia s emblémom EGT. V tejto budove sme strávili osem krásnych rokov našej mladosti, počas ktorých sa z nás detí, stávali dospelí, opúšťajúci školu s matúrnym vysvedčením dospelosti, ktoré malo dobrý cveng aj na vysokých školách.

Pri týchto stretnutiach sa predovšetkým spomína, mobilizuje sa historická pamäť. Nastupovali sme ako prví žiaci do gymnázia, ktoré prichýlili Tisovčania po strate gymnázia v Rimavskej Sobote. Tisovčania pochopili, že musia dokázať, že gymnázium je na správnom mieste a udrží ho. Do jeho prvého ročníka nastúpilo 56 chlapcov a 44 dievčat z blízkeho okolia, ale štvrtinu tvorili Tisovčania, (ktorí aj zmaturovali). Vtedy využili túto príležitosť aj tí, ktorí ani nesnívali o tom, že budú študovať na gymnázii a to nielen žiaci, ktorí skončili piatu triedu obecnej školy, ale aj najlepší žiaci zo štvrtnej triedy a z meštianky.

Meštiankari sa delili s gymnazistami o budovu školy. Ani to však nestačilo, a prichýlili nás aj historická budova evanjelickej cirkevnej školy pri kostole, s veľkými slnečnými hodinami na jej južnej stene.

Pri našich stretnutiach spomíname predovšetkým na našich profesorov. Jadro najskôr tvorili Tisovčania a za slovenského štátu sa sem do „zapadačova“ prekladali za trest profesori nevyhovujúci vtedajšiemu režimu a tak tomu bolo aj po roku 1945. Boli to však skvelí pedagógovia a kvalitní odborníci. Po odchode z Tisovca časť z nich nastúpila na vysoké školy a do vedeckých ústavov. Plne sa nám v Tisovci venovali nielen v rámci škôl, ale aj v rôznych záujmových krúžkoch mimo školy. Bol to profesorský zbor, ktorý nás veľmi dobre pripravil tak pre život, ako aj pre vysokoškolské štúdium. Škola fungovala počas celej druhej svetovej vojny a jedine počas Slovenského národného povstania, keď v budove školy bola poľná nemocnica, sme mali „prázdniny“. Dobrá príprava pre život i ďalšie štúdium bolo vtedy našou porovnateľnou výhodou.

Vďaka za to všetkým, ktorí sa na

tom podieľali.

To všetko však bolo možné aj preto, že Tisovčania pripravili v zložitom období druhej svetovej vojny veľmi dobré spoločenské i kultúrne prostredie tak pre profesorov, ako aj študentov. Prijali do svojich domov a rodín všetkých, ktorí to potrebovali a na našich stretnutiach sa to zvlášť spomína a vysoko hodnotí. **Vďaka vám Tisovčania za všetko, čo ste pre nás urobili.**

Vďaka aj za to, že terajšie gymnázium pokračuje v dobrej príprave svojich študentov. Viem to z vlastnej skúsenosti, keďže som ako vysokoškolský pedagóg pôsobil na viacerých vysokých školách v Bratislave a moji kolegovia tento názor zdieľajú. Vzdelávanie sa postupne aj na Slovensku stáva najvyššou ľudskou a spoločenskou hodnotou. V Tisovci sa iste urobí všetko pre to, aby podmienky pre vzdelávanie boli ešte lepšie a študenti z Tisovca ešte lepšie pripravení. **Patrí to k tradícii našich historických koreňov, ku ktorej sa budú vracáť nielen terajšie, ale aj budúce generácie.**

Ján Pašák, Bratislava 6.júna 2007

Slovenský zväz akordeónistov a harmonikárov (SZAaH) usporiadal v poradí druhú „Veľkú akordeónovú parádu“. Vlni sa tejto zodpovednej úlohy ujal mesto Prešov a tento rok sa uskutočnila v Tisovci.

V sobotu 23. júna sa už v dopoludňajších hodinách začali schádzať do nášho mestiečka akordeónisti zo Slovenska. V programe, ktorý začal o 15.00 účinkovali žiaci, pedagógovia zo ZUŠ z Prešova, Lipian, Brezna, Pohronskej Polhory, Rimavskej Soboty, Tisovca i študenti z košického Konzervatória.

Mali sme tu i vzácných hostí z Čiech, priamo z Delície z Hořovic, kde sa vyrábajú akordeóny, harmoniky, heligónky. Vo vestibule kinosály MSKS prezentovali najnovšie typy týchto vzácných hudobných nástrojov.

Harmonika, akordeón mali vždy najširšie uplatnenie v ľudovej hudbe, vo folklóre. Akordeón prechádza stále vývojom a má čoraz širšie uplatnenie nielen v ľudovej, tanečnej, populárnej hudbe, ale presadzuje sa i vo vážnej, klasickej hudbe. Hudobní skladatelia mu venujú čoraz viac pozornosti.

Veď, kto sa zúčastnil na „Veľkej akordeónovej paráde“ to môže len potvrdiť.

Veľká akordeónová paráda

Chcem týmto vysloviť svoje úprimné poďakovanie všetkým tým, vďaka ktorým sa mohlo krásne a hodnotné podujatie uskutočniť. Vďaka patrí kolegom – Mgr. Marte Svobodovej, riaditeľovi ZUŠ

Mgr. Milanovi Matuchovi, Mgr. Janke Bosákovej, ktorá prišla na hodiny orchestra do ZUŠ a pomohla nám svojou precíznou hrou, Paed Dr. Janke Dobrockej za dirigentskú pomoc, vďaka patrí pánovi

Braňovi Hradovskému staršiemu i mladšiemu, ktorí účinkovali, tiež Detskému speváckemu zboru Lykovieňky pri ZŠ Dr. V. Clementisa za úžasnú spoluprácu i oddeleniu kultúry a športu za ústretovosť a veľkú ochotu, Mgr. Silviu Remperovej, internátu SPŠ. V podaní akordeónistov i zboru Lykovieňky zaznela v Tisovci už tretíkrát Modlitba za lásku (zhudobnená básňou Františka Bábela). Je to výzva pre nás všetkých. Úprimne dať svoje najlepšie vlastnosti i ochotu na zveľaďovanie našich rodín, pracovísk, celého mesta a našej krajiny. Slovensko ma čo dať svetu. svojou kultúrou, dobrosrdečnosťou i nádhernou prírodou.

V závere koncertu sa nám predstavil akordeónový orchester zo ZUŠ Lipany pod pevnou taktovkou Miriam Timčovej. Hrali Koncert pre husle, bajan a orchester. New York tango pre tri sólové akordeóny a orchester. mali pripravenú i 3. časť z Beethovenovho Koncertu pre klavír a orchester č. 3, c mol, ktorú žiaľ pre zdravotné problémy sólistky nemohli predviesť. Napriek tomu bolo ich vystúpenie skutočnou umeleckou lahôdkou.

Verím, že každého diváka chytili akordeóny za srdce a naši akordeónisti v ZUŠ majú silnú motiváciu.

Ľubica Sabová

Radosný deň v MŠ Rimavská Píla

Milá Ninka, želáme Ti veľa sily,

aby sa Ti prvé čiariky podarili.

A písmenká, aby boli ako kvietky,

aby si ich rozpoznala všetky, všetky

Aj touto básničkou sa 28. júna 2007 lúčili malí škôlkári z Rimavskej Píly so svojou kamarátkou Ninkou, ktorú už od septembra čakajú školské povinnosti.

Malé deti so svojimi rodičmi a starými rodičmi sa chceli rozlúčiť s týmto školským rokom vo svojej škôlke. Najprv hľadali poklad a keďže bol plný sladkého prekvapenia, radovali sa a podelili sa spolu oň. Program bol bohatý. Prezentovali všetko, čo sa naučili, spievali, tancovali, zabávali svojich najbližších, nakoniec sa dobre napapali. Tety kuchárky uvarili výborný guláš, ktorý všetkým chutil, a nakoniec si pochutili na výbornej nanukovej torte, aby im nebolo veľmi horúco.

A ... najväčšie prekvapenie sa konalo nakoniec. Prišiel medzi nás aj pán primátor Ing. Peter Mináč s pani prednostkou JUDr. Zuzanou Kederovou. A – bolo že to radosti. Priniesli nám bazén. Nie taký malý, obyčajný, ale taký, aby sa do neho vmestili deti z celej MŠ.

Nuž, naozaj to bol krásny deň, na ktorý deti tak skoro nezabudnú a už teraz sa tešia, že v septembri, keď znova nastúpia do škôlky sa budú môcť neraz okúpať, tešia sa na prázdniny, ale aj znova na spoločné stretnutia a hry.

Pánovi primátorovi iste znelo ešte dlho v ušiach ich krásne: „Ďakujeme pekne“. Touto cestou aj ja vyjadrujem úprimné poďakovanie za tento sponzorský dar, ktorý verím, že naši najmenší budú využívať vo všetkých teplých a slnečných dňoch septembra a potom znova v lete.

Mgr. Vjerka Rečníková riaditeľka MŠ

Pane Bože!

Môj problém mi nedá spať.

Neviem, čo mi pomôže,

no možno to,

že tu budem stáť.

To státie má svoj význam

– keďže sa tu k Tebe modlím.

Musíš vrátiť svetlo k nám

– do našich rodín.

Linda Csölleová, 5.B

Pravokorenné slivky

Pod týmto pojmom sa rozumie pravokorenná alebo vlastnokorenná slivka alebo iný ovocný strom, ktorý nie je naštepený alebo naočkovaný na nejaký podpník, ale má vlastné korene. Rastúci pravokorenný plodný strom neovplyvňuje teda žiadny podpník!

V našich podmienkach v širokej ovocinárskej a záhradkárskej praxi, pestujeme najviac pravokorenných ovocných stromov „bystrickú slivku“. Bystrická slivka je najrozšírenejší ovocný strom a pestuje sa u nás od nepamäti pre jej vynikajúce ovocie, ktoré nachádza za široké uplatnenie ako čerstvé ovocie alebo spracované na rozličné ovocné výrobky. Žiadna iná odroda slivky zo svetového sortimentu sliviek nedosahuje také nutričné vlastnosti (obsah cukru, aromatických látok, vitamínov a i.) ako naša bystrická slivka. Vysoko sa hodnotia i jej vlastnosti pre technologické spracovanie a prepravu. Mnohé sorty zo svetového sortimentu ju predčia veľkosťou a vyfarbením alebo skorším dozrievaním, ale pri celkovom hodnotení bystrická slivka získava vždy prvenstvo medzi slivkami.

Nesprávnym rozmnožovaním a pestovaním v minulosti sa bystrická slivka zdegenerovala a jej vlastnosti sa zhoršili. Zhoršenie vlastností zapríčinilo nesprávne rozmnožovanie zo semena, pri ktorom vzniklo veľa nevhodných variant, ďalej nesprávne rozmnožovanie z odkopkov bez uplatnenia selekcie (výberu) matečnicových stromov, ako i používaním nevhodného rozmnožovacieho materiálu (očiek a vrúblov) a nevhodných podpníkov (myrobalónu, durandzie, červenej slivky a i.). Zhoršenie vlastností bystrickej slivky zapríčinila aj nesprávna agrotechnika,

nevhodné prostredie, nedostatočné ošetrovanie.

Hoci bystrická slivka je strom veľmi skromný v porovnaní s ostatnými ovocnými druhmi, výborné vlastnosti jej ovocia sú závislé predovšetkým na: voľbe vhodného prostredia pri výsadbe, pravidelné hnojenie, ošetrovanie proti škodcom a udržiavací rez.

Záhradkár, alebo pestovateľ ak chce sadiť a pestovať pravokorenné slivky, musí si siahnúť na svoju pomoc a vypestovať si ich sám.

Najskôr treba vyhľadať vhodný matečnicový pravokorenný slivkový strom a z neho získať odkopky, odkopky zaškoľkovať a vypestovať z nich štvrtkmeny a polokmeny.

Výberu (selekcie) matečnicových stromov musíme venovať veľkú pozornosť. Treba mať na pamäti, že existujú aj tu zákony dedičnosti, ak i vyberieme matečnicový strom so zlými vlastnosťami aj jeho odkopky budú mať zlé vlastnosti a naopak. Pravokorenný strom nesmie byť teda štepený ani očkovaný na podpníku. Svojopomocné pestovanie sadbového materiálu je lacnejšie a znižuje základacie náklady.

V našich podmienkach takéto stromy hlavne po usadlostiach máme.

Najväčší strom

Sekvoja mamutia – Sequoia gigantea pomenovaná „General Sherman“ je 83 m vysoká. Obvod kmeňa pri zemi je 31 m a vo výške 150 cm nad zemou 24 m. Jej objem je 1500 m³, z čoho by sa dalo vystavať 40 päťizbových zrubových chat. Celková váha stromu General Sherman je 1200 ton, avšak semeno váži iba 0,005 g. Cez jednu sekvoju vedie tunel, ktorým prejde nákladné auto!

Jaroslav Pavlíkovský

SOCIÁLNE OKIENKO

Jednorazový príspevok dieťaťu pri zániku náhradnej rodinnej starostlivosti.

Zákon o príspevkoch na podporu náhradnej rodinnej starostlivosti o dieťa upravuje poskytovanie finančných príspevkov ako sociálnych dávok, ktorými štát podporuje náhradnú rodinnú starostlivosť o dieťa, ak náhradnú rodinnú starostlivosť o dieťa vykonáva osobne na základe rozhodnutia súdu alebo na základe rozhodnutia príslušného orgánu iná fyzická osoba ako rodič. Jednorazový príspevok pri zániku náhradnej rodinnej starostlivosti je určený na podporu osamostatnenia dieťaťa.

Nárok na jednorazový príspevok pri zániku náhradnej rodinnej starostlivosti má plnoleté dieťa, ak náhradná starostlivosť trvala aspoň jeden rok pred dosiahnutím jeho plnoletosti.

Oprávnená osoba na jednorazový príspevok pri zániku náhradnej rodinnej starostlivosti je dieťa zverené do náhradnej starostlivosti.

Oprávnená osoba si uplatňuje nárok na príspevok

podaním písomnej žiadosti na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Žiadosť musí obsahovať:

- meno a priezvisko
- dátum narodenia
- adresu pobytu
- rodné číslo náhradného rodiča a zvereného dieťaťa

Na spracovanie osobných údajov náhradného rodiča a zvereného dieťaťa sa nevyžaduje ich súhlas.

Výška jednorazového príspevku pri zániku náhradnej starostlivosti je 23 240 Sk.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vyplatí jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom si oprávnená osoba uplatnila nárok na príspevok.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Ida Krišková, odd. správne soc. vecí a školstva

Predám trojizbový tehlový byt neperobený na Štefánikovej ulici. Cena dohodou. 0908 901893 alebo 0907 664624

poľnohospodársky podnik, ktorý pokosí pre seba záhradu blízko mesta. 047 5493332, alebo v redakcii TM.

Predám stojanovú vrtáčku, šrotovník, kompresor s tlakovou nádržkou, staršiu kuchynskú linku (3m), sporák na pevné palivo, pec na ústredné kúrenie, kuchynský stôl. 5493278

Paralyzér: Ochráni Váš život v nebezpečenstve. cena od 2700,- Sk. Predaj len osobám nad 18 rokov. Výhodný pre podnikateľov, zvodné ženy a dievčatá, taxikárov, predavačov... 048 6113798 alebo 0911 939647

Plastové okná – dodávka 7-14 dní. 048 6113798 alebo 0911 939647

Predám tmavomodrý pánsky oblek pre štíhlu postavu a letný svetlošedý oblek. Cena dohodou. 047 5493151

Hľadá sa roľník, chovateľ alebo

Spomienka

„Už navždy prestali Ti hviezdy svietiť a slnko hriať, ale tí, čo ťa mali radi, neprestali na teba spomínať.“
Dňa 18.7.2007 uplynie 5 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, a starý otec Rudolf Pastýr.
S láskou a úctou na neho spomína manželka Klára, deti a celá rodina.
Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Pod'akovanie

K jubilejným narodeninám som dostal mnoho blahoprajných dopisov, pozdravov a telegramov, za ktoré, milí čitatelia, srdečne ďakujem, najradšej by som sa Vám poďakoval stisnutím pravice.
Hlboká úcta vďaky.
Váš Rudolf Valent

wüstenrot
stavebná sporiteľňa zvýši hodnotu vašich peňazí až o 19,5%.
To znamená až 195 Sk za vložených tisíc korún.
Informácie na č.t.: 0915 952801
Vlasta Kekeňáková, Daxnerova 1121 Tisovec

wüstenrot POSTOVŇA
Vám ponúka:
Životné a neživotné poistenie. Bezplatné poradenstvo u poradcu Vlasta Kekeňáková, Daxnerova 1121 Tisovec alebo č.t.: 0915 952801

Spomienka na školské lavice

Vážený pán primátor,
dovoľte, aby sme sa v prvom rade predstavili. Sme skupina gymnazistov, ktorí maturovali v roku 1947 na Štátnom gymnáziu v Rimavskej Sobote a teraz spomínáme na naše roky mladosti v školských laviciach.

Maturovali sme síce v Rimavskej Sobote ako dolniaci z Rimavskej doliny, ale šesť rokov v období 1939 – 1945 sme drali školské lavice v Tisovci a vnímali neopakovateľnú atmosféru kraja pod Hradovú.

S vďakou spomíname na nevšednú obetavosť a žičlivosť, ktorej sa nám dostalo od Tisovčanov v kritických rokoch, poznačených udalosťami II. svetovej vojny.

Ich zásluhou sme sa mohli vzdelávať blízko domova a do školy dochádzať autobusom, vlakom. Osobitne vďačne spomíname na vojnový rok 1945 február – jún. Zásluhou Tisovčanov, riaditeľa Gymnázia Jána Falubu, vojenského veliteľa Tisovca a ďalších sme neustratili školský rok ako to bolo u mnohých na Slovensku.

Nezabudnuteľná je obetavosť Tisovských rodín, ktoré sa maximálne uskrnili a prichýlili pod svoju strechu nás cezpoľných, ktorí sme nemohli dochádzať do školy pre prerušenie dopravy.

V tomto pohľade mi nedá, aby som nebol osobný. V septembri 1939, kedy bola prerušená doprava pre poľskú vojnu, sme bývali spolu s bratom Júliom v rodine Kalinovcov na Námestí a v roku 1945 v rodine Fogtovcov na Daxnerovej ulici.

Budeme radi, ak naše pocity odovzdáte Tisovčanom vhodným spôsobom.

Za skupinu jej hovorca MUDr. Vladimír Molitoris

Umelé opelenie orechov

Častou príčinou neplodnosti alebo malej rodivosti orechov je nedostatočné opelenie v období

kvitnutia. Orech vlašský je jednodomý strom, t.j. samičie (piestikovité) kvety v apríli a v máji vyrastajú na koncoch tohtoročných letorastov a samčie (tyčinkové) kvety – jahňady vyrastajú zvlášť na minuloročných konároch a to je veľká zvláštnosť. Opelenie sprostredkuje vietor.

Orechové stromy u nás netvorí súvislé sady, ale rastú ako solitery a najčastejšie sú rozptýlené na väčšiu vzdialenosť medzi inými stromami. Asi iba 3% stromov má samčie i samičie kvety na tom istom strome, ktoré kvitnú súčasne a môžu sa opeliť vlastným peľom. Tým sa orechy chránia pred degeneráciou.

Podľa výskumov z Holovous väčšina 62% orechových stromov má najprv rozkvitnuté tyčinkové (samčie) kvety a menšina 43% piestikové (samičie). Časový rozdiel medzi kvitnutím tyčinkových a piestikových kvetov na tom istom strome môže byť až 26 dní, takže strom je odkázaný na opelenie iným súčasne kvitnúcim opelovačom. Ak v blízkosti, odkiaľ fúka vietor ho nemá, nenastane opelenie a strom ostane neplodný.

Našťastie úrodu orechov na každom strome si majiteľ pestovateľ stromu môže zaistiť „umelým opodnením“. Vyskúšal ho pred mnohými rokmi americký výskumník Milo N. Wod a popísal ho v odbornom časopise. Podľa neho do väčšieho riedkeho tkaniva gázy alebo silonovej pančuchy sa dá za dve hrste tyčinkových orechových kvetov, ktoré sú v rozličnom štádiu zrelosti. Gáza sa zaviaže dlhým špagátom na tyč medzi korunu stromu a keď kvitnú piestikové kvety za teplého slnečného počasia, blizny sú roztvorené, pohodlne potrasíme za špagát.

Týmto umelým opelením pri nižších korunách stromov sa podstatne zvýši úroda plodov. Jahňady môžeme na suchom mieste uschovať aj niekoľko týždňov pred opelením. Tým ich chránime pred zmraznutím a dodatočne po mrazoch môžeme umele opeliť oneskorené kvety.

Význam orechov v strave

Už v dávnych časoch boli orechy vo veľkej úcte a pripisovali im až zázračné účinky. O orechoch môžeme dnes povedať, že sú najkoncentrovanejšou rastlinnou potravou, ktorú môžeme nazvať výživnými tabletami. Veď orechové jadrá obsahujú 16 – 20% tukov, 12 – 17% cukru a iných uhlíhydrátov, teda ich zloženie sa podobá mäsu. Okrem toho obsahujú veľké množstvo cenných vitamínov: A, B₁, B₂ a až 25 mg vitamínu C. Orechové jadrá majú oproti mäsu prednosť v tom, že ich tuky sú ľahko stráviteľné, čo sa u ťažkých tukoch z mäsa nedá povedať. Orechy pritom obsahujú značné množstvo enzýmov, ktoré napomáhajú pri trávení mäsa. Okrem toho obsahujú aj cenné bielkoviny, ktoré sa nachádzajú len v strave surovej. Podľa výskumu bielkoviny v orechoch sa vyrovnávajú mliečnym bielkovinám. Preto orechy majú veľký význam v strave detí, ale i dospelých.

Jaroslav Pavlikovský

Oznamujeme mládeži, že Klub mladých bude otvorený v štvrtky, piatky a soboty v priestoroch Steps baru v MsKS od 16.00 do 20.00 hod. Využite možnosť stretávať sa v ponúkaných priestoroch. V prípade záujmu o mládežnícke aktivity kontaktujte prednostku mestského úradu na telefónnom čísle 5493147, alebo osobne.

Ďakujeme Ing. Dušanovi Hutkovi za tradičný sponzorský dar: zaplatenie zviazania Tisovských mesačníkov do knižnej väzby (ročníky 2005 a 2006).
redakcia

Pod'akovanie

Ďakujem pani Eve Dolinajovej za dlhoročnú prácu, ktorú odvádzala v Mestskom kultúrnom stredisku. V týchto dňoch sa rozhodla ukončiť pracovný pomer a už si zaslúžený dôchodok. Svojim obľúbeným Mažoretčatám sa však bude venovať naďalej. Do ďalších dní jej želáme veľa zdravia a pohody.

Štefan Sabó